DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

22. december 2010 *

I sag C-208/09,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Verwaltungsgerichtshof (Østrig) ved afgørelse af 18. maj 2009, indgået til Domstolen den 10. juni 2009, i sagen:

Ilonka Sayn-Wittgenstein

mod

Landeshauptmann von Wien,

har

* Processprog: tysk.

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.N. Cunha Rodrigues, og dommerne A. Rosas (refererende dommer), U. Lõhmus, A. Ó Caoimh og P. Lindh,

generaladvokat: E. Sharpston
justitssekretær: fuldmægtig K. Malacek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 17. juni 2010,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Ilonka Sayn-Wittgenstein ved Rechtsanwalt J. Rieck

— den østrigske regering ved C. Pesendorfer og E. Handl-Petz, som befuldmægtigede

— den tjekkiske regering ved D. Hadroušek, som befuldmægtiget

— den tyske regering ved M. Lumma, J. Möller og J. Kemper, som befuldmægtigede

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato M. Russo

— den litauiske regering ved R. Mackevičienė og V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, som befuldmægtigede

— den slovakiske regering ved B. Ricziová, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved D. Maidani og S. Grünheid, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 14. oktober 2010,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 21 TEUF.

2 Denne anmodning er blevet fremsat inden for rammerne af en tvist mellem Ilonka Sayn-Wittgenstein, der er østrigsk statsborger med bopæl i Tyskland, og Landeshauptmann von Wien (regeringschefen i delstaten Wien) vedrørende sidstnævntes beslutning om at berigtige optagelsen i civilstandsregistret af slægtsnavnet Fürstin

von Sayn-Wittgenstein, som hun erhvervede i Tyskland efter at være blevet adopteret af en tysk statsborger, ved at erstatte det med navnet Sayn-Wittgenstein.

Retsforskrifter

Østrigsk ret

Loven om afskaffelse af adelen og gennemførelsesbestemmelserne

3 Lov om afskaffelse af adelen, den verdslige ridder- og dameorden samt visse titler og rangtitler (Gesetz über die Aufhebung des Adels, der weltlichen Ritter- und Damenorden und gewisser Titel und Würden) af 3. april 1919 (StGBl. 211/1919) i den affattelse, der fandt anvendelse på hovedsagen (StGBl. 1/1920, herefter »lov om afskaffelse af adelen«), har forfatningsrang i medfør af artikel 149, stk. 1, i forbundsforfatningsloven (Bundes-Verfassungsgesetz).

4 § 1 i lov om afskaffelse af adelen bestemmer:

»Adelen og dens særprivilegier såvel som titel og rang, der alene er tildelt som en udmærkelse uden sammenhæng med offentlig stilling, erhverv eller akademisk eller kunstnerisk duelighed, samt hertil knyttede særprivilegier hos østrigske statsborgere, afskaffes.«

5 § 4 i lov om adelens afskaffelse bestemmer:

»Afgørelsen om afskaffelse af titler og rang på grundlag af § 1 træffes af statssekretæren for indenrigsanliggender og undervisning.«

6 Gennemførelsesbestemmelserne vedtaget af statssekretæren for indenrigsanliggender og undervisning samt statssekretæren for justitsvæsenet, efter forhandling med de øvrige berørte statssekretærer, om afskaffelse af adelen og af visse titler og rang (Vollzugsanweisung des Staatsamtes für Inneres und Unterricht und des Staatsamtes für Justiz, im Einvernehmen mit den beteiligten Staatsämtern, über die Aufhebung des Adels und gewisser Titel und Würden) af 18. april 1919 (StGBl. 237/1919) bestemmer i § 1:

»Afskaffelsen af adelen og dens særprivilegier såvel som titel og rang, der alene er tildelt som en udmærkelse uden sammenhæng med offentlig stilling, erhverv eller akademisk eller kunstnerisk duelighed, samt hertil knyttede særprivilegier finder anvendelse på alle østrigske statsborgere, uanset om de relevante privilegier er erhvervet i indlandet eller i udlandet.«

7 § 2 i disse gennemførelsesbestemmelser har følgende ordlyd:

»Som følge af § 1 i [lov om afskaffelse af adelen] afskaffes:

1. retten til at anvende adelsmærket »von«

[…]

4. retten til at anvende adelige standsbetegnelser, som f.eks. Ritter [ridder], Freiherr [friherre], Graf [greve] og Fürst [fyrste], ærestitlen Herzog [hertug], såvel som andre anvendelige indenlandske og udenlandske standsbetegnelser. […]

[…]«

8 § 5 i gennemførelsesbestemmelserne fastsætter visse sanktioner i tilfælde af manglende iagttagelse af dette forbud.

Internationale privatretlige regler

9 Ifølge § 9, stk. 1, første punktum, i forbundsstatslov om den internationale privatret (Bundesgesetzes über das Internationale Privatrecht) af 15. juni 1978 (BGBl. nr. 304/1978) i den affattelse, der var gældende på hovedsagen (BGBl. I, 58/2994), bestemmer, at det er retsreglerne i det land, hvor en fysisk person er statsborger, som afgør personens »personalstatut«, dvs. den lovgivning, personen er undergivet.

10 Efter denne lovs § 13, stk. 1, skal en persons navn fastlægges i henhold til den lovgivning, den pågældende er undergivet, uanset hvad der er årsagen til navneerhvervelsen.

11 Lovens § 26 bestemmer, at betingelserne for adoption reguleres efter personalstatutten for hver adoptivforælder og barnet, mens adoptionens virkninger reguleres efter adoptivforælderen eller adoptivforældrenes personalstatut. Ifølge Republikken Østrigs indlæg i den foreliggende sag og den litteratur, der herved er henvist til, omfatter de virkninger, der således er reguleret, alene familieretten og ikke fastlæggelsen af det adopterede barns navn, som fortsat er reguleret i § 13, stk. 1, i forbundsstatslov om den internationale privatret.

De civilretlige regler

12 § 183, stk. 1, i almindelig borgerlig lovbog (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch) i den affattelse, der finder anvendelse på hovedsagen (BGBl. 25/1995), bestemmer:

»Såfremt et barn udelukkende adopteres af én person, og brydes de familieretlige bånd til den anden forældrepart, jf. § 182, stk. 2, andet punktum, tildeles adoptivbarnet adoptantens familienavn.«

Civilstandloven

13 § 15, stk. 1, i civilstandloven (Personenstandsgesetz, BGBl. 60/1983) kræver, at en registrering skal berigtiges, hvis den var urigtig på tidspunktet for sin indførsel.

Den tyske lovgivning

Bestemmelserne om afskaffelsen af adelen

14 Artikel 109 i Det Tyske Riges forfatning (Verfassung des Deutschen Reichs), vedtaget den 11. august 1919 i Weimar, afskaffede bl.a. alle privilegier, der blev erhvervet ved fødslen eller som følge af en status, og bestemte, at adelstitler fremover alene skulle anses for en del af et efternavn og bestemte, at der ikke længere kunne tildeles titler.

15 I henhold til artikel 123, stk. 1, i forfatningen (Grundgesetz) er denne bestemmelse fortsat i kraft på sædvanligt forbundslovniveau (domme afsagt af Bundesverwaltungsgericht den 11.3.1966 og den 11.12.1996).

Internationale privatretlige regler

16 §10, stk. 1, i lov om ikrafttrædelse af den borgerlige lovbog (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch, herefter »EGBGB«) bestemmer:

»Fastsættelsen af en persons navn er undergivet lovgivningen i den stat, hvor den pågældende er statsborger.«

17 § 22, stk. 1 og 2, i EGBGB bestemmer, at adoption og dens virkninger på de familieretlige relationer mellem de berørte er omfattet af lovgivningen i den stat, hvor adoptivforælderen er statsborger.

18 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen og er også blevet bekræftet af den tyske regering, at virkningerne af adoptionen for så vidt angår fastsættelsen af navnet imidlertid fastsættes i henhold til retten i den stat, hvori adoptivbarnet er statsborger i overensstemmelse med § 10 i EGBGB. De tyske internationale privatretlige regler bestemmer, at personens nationalitet er kriteriet for tilknytning med henblik på lovvalget med hensyn til fastsættelse af efternavnet.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

19 Sagsøgeren i hovedsagen blev født i 1944 i Wien (Østrig) og er østrigsk statsborger.

20 Ved kendelse af 14. oktober 1991 i medfør af §§ 1752 og 1767 i den tyske borgerlige lovbog (Bürgerliches Gesetzbuch) fastslog Kreisgericht Worbis (Tyskland), at sagsøgeren adopteredes af Lothar Fürst von Sayn-Wittgenstein, som var tysk statsborger. Det er ubestridt, at adoptionen ikke havde virkninger for førstnævntes nationalitet.

21 Sagsøgeren i hovedsagen boede i Tyskland på tidspunktet for hendes adoption, og hun er fortsat bosiddende dér. Den forelæggende ret har ikke oplyst, på hvilket grundlag sagsøgeren i hovedsagen opholder sig i Tyskland. Under retsmødet har repræsentanten for sagsøgeren i hovedsagen oplyst, at hun er erhvervsmæssigt aktiv i den dyrere ende af ejendomsmarkedet primært i Tyskland, men ligeledes uden for denne medlemsstat. Hun opererer navnlig under navnet Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein i forbindelse med salg af slotte og liebhaverboliger.

22 Ved en supplerende kendelse afsagt af Kreisgericht Worbis den 24. januar 1992 blev det fastslået, at sagsøgeren efter adoptionen som pigenavn fik tildelt adoptivfaderens efternavn, således at hun kom til at hedde »Fürstin von Sayn-Wittgenstein«.

23 De østrigske myndigheder indførte dette efternavn i det østrigske civilstandsregister.

24 Det er som svar på spørgsmål stillet af Domstolen med henblik på retsmødet samt i retsmødet fremkommet, at sagsøgeren i hovedsagen har fået udstedt et tysk kørekort i navnet Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein og har oprettet et selskab i Tyskland under dette navn. Hendes østrigske pas er desuden blevet fornyet mindst en gang i 2001, og der er udstedt to nationalitetsbeviser, alle i navnet Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein, af de østrigske konsulære myndigheder i Tyskland.

25 Den 27. november 2003 afsagde Verfassungsgerichtshof (forfatningsdomstolen) (Østrig) en dom i en sag, hvor omstændighederne er sammenlignelige med de i hovedsagen foreliggende. Med henvisning til retstilstanden i østrigsk ret fastslog retten, at loven om afskaffelse af adelen, som har forfatningsrang, og som på dette område gennemfører princippet om ligestilling, udelukker en østrigsk statsborger fra at erhverve et efternavn, der omfatter en tidligere adelstitel, ved at lade sig adoptere af en tysk statsborger, der lovligt bærer denne adelige titel som en del af sit navn. Ifølge loven om afskaffelse af adelen er østrigske statsborgere nemlig heller ikke berettiget til at anvende udenlandske adelstitler. Denne dom bekræftede ligeledes tidligere retspraksis, hvorefter østrigsk ret i modsætning til tysk ret ikke tillader, at efternavne dannes efter forskellige regler for mænd og kvinder.

26 Landeshauptmann von Wien indtog efter denne dom det standpunkt, at sagsøgerens fødselsregistrering efter adoptionen var urigtig. Ved skrivelse af 5. april 2007 underrettede myndigheden sagsøgeren om, at den med henvisning til nævnte dom havde til hensigt at ændre hendes efternavn i civilstandsregistret til »Sayn-Wittgenstein«.

27 Den 24. august 2007, trods sagsøgerens indvendinger, bl.a. med henvisning til retten til på grundlag af EU-retten at rejse i medlemsstaterne uden at skulle ændre sit navn, besluttede Landeshauptmann von Wien ved en afgørelse af 24. august 2007, at

sagsøgeren i hovedsagens efternavn herefter ved en berigtiget optagelse i civilstandsregistret skulle være »Sayn-Wittgenstein«.

28 Da hendes administrative klage over denne afgørelse blev afvist ved afgørelse af 31. marts 2008, har sagsøgeren anlagt annullationssøgsmål ved Verwaltungsgerichtshof.

29 Ved denne ret har sagsøgeren i hovedsagen navnlig støttet sig på sin ret til fri bevægelighed og fri udveksling af tjenesteydelser, som er garanteret ved traktaterne.

30 Ifølge sagsøgeren i hovedsagen hindrer den manglende anerkendelse af virkningerne af adoptionen hendes ret til fri bevægelighed, fordi hun er nødt til at anvende forskellige efternavne i forskellige medlemsstater. Hun har med hensyn til den offentlige orden (ordre public) anført, at medlemsstaterne er gensidigt forpligtede til at begrænse anvendelsen heraf til de mest nødvendige og uacceptable tilfælde, og til ellers i videst muligt omfang at respektere andre medlemsstaters afgørelser og anerkende disse. Påberåbelsen af betragtninger vedrørende den offentlige orden forudsætter desuden en stærk tilknytning, som ikke skabes alene i kraft af statsborgerskab.

31 Sagsøgeren i hovedsagen har desuden anført, at en ændring af efternavnet Fürstin von Sayn-Wittgenstein, som hun har båret i 15 år, er en krænkelse af den i artikel 8 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950, forankrede ret til et familieliv. Indgrebet har ganske vist hjemmel i den østrigske lov om civilstand, men

indgrebet er sket i en velerhvervet rettighed, som er opnået i god tro, og som der ikke bør gøres indgreb i, medmindre det er særligt nødvendigt.

32 Ved Verwaltungsgerichtshof har Landeshauptmann von Wien nedlagt påstand om frifindelse. Myndigheden har navnlig gjort gældende, at der i den foreliggende sag ikke findes nogen omstændigheder, der kan føre til en tilsidesættelse af retten til at færdes frit i henhold til artikel 21 TEUF, eller til alvorlige ulemper for sagsøgeren i hovedsagen, som beskrevet i dom af 14. oktober 2008, Grunkin-Paul (sag C-353/06, Sml. I, s. 7639). I den foreliggende sag er sagsøgeren ikke blevet pålagt at anvende et andet navn, men der er blot tale om at fjerne den adelige bestanddel »Fürstin von« fra efternavnet Sayn-Wittgenstein, der bevares. Selv om berigtigelsen af civilstandsregisteret skulle føre til ulemper af erhvervsmæssig eller personlig karakter for sagsøgeren, kan sådanne ulemper ikke tillægges en sådan betydning, at de kan begrunde en fuldstændig tilsidesættelse af lov om adelens afskaffelse, som har forfatningsrang, er knyttet til Republikken Østrigs grundlæggelse, og som på dette område gennemfører lighedsprincippet. Resultatet heraf ville være en alvorlig tilsidesættelse af de grundværdier, som den østrigske retsorden bygger på.

33 Endelig har Landeshauptmann von Wien gjort gældende, at en persons navn også i medfør af de tyske lovvalgsregler skal fastsættes i henhold til lovgivningen i den stat, hvori den pågældende er statsborger. Ved en korrekt retsanvendelse burde Kreisgericht Worbis derfor også være nået til det resultat, at sagsøgerens navn skulle være fastsat på grundlag af østrigsk ret. Da formen »Fürstin von Sayn-Wittgenstein« ikke er tilladt i østrigsk ret, er tildelingen heraf til sagsøgeren i hovedsagen også efter tysk ret ukorrekt.

34 Verwaltungsgerichtshof er af den opfattelse, at sagsøgeren i hovedsagen, der er østrigsk statsborger med bopæl i Tyskland, i princippet kan gøre artikel 21 TEUF gældende. Med henvisning til, at Domstolen ikke i dommen i sagen Grunkin og Paul behøvede at tage stilling til spørgsmål om hensynet til den offentlige orden, da den fastslog, at en hindring for retten til at færdes frit kun vil kunne være begrundet, hvis den hviler på objektive hensyn, og såfremt den står i rimeligt forhold til det formål,

der lovligt forfølges, spørger retten, om en hindring af retten til at færdes frit i det foreliggende tilfælde, som følge af ændringen af sagsøgeren i hovedsagens efternavn, ikke desto mindre ville kunne være begrundet, henset til forbuddet, der har forfatningsrang, mod at bære adelige titler, i det omfang denne regel forbyder østrigske statsborgere at bære sådanne titler, selv om de er støttet på tysk ret.

35 På denne baggrund har Verwaltungsgerichtshof besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er artikel 21 [TEUF] til hinder for en lovgivning, hvorefter en medlemsstats kompetente myndigheder nægter at anerkende et i en anden medlemsstat fastsat efternavn for et (voksent) adoptivbarn, for så vidt som det indeholder en adelsbetegnelse, der ikke er tilladt i henhold til lovgivningen (forfatningen) i den førstnævnte medlemsstat?«

Om spørgsmålet

36 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 21 TEUF skal fortolkes således, at den er til hinder for, at myndighederne i en medlemsstat, under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, kan nægte at anerkende alle dele af et efternavn for en statsborger i denne stat, således som navnet er blevet fastslået i en anden medlemsstat, hvor den pågældende har bopæl, i

forbindelse med, at vedkommende i en voksen alder blev adopteret af en statsborger i denne anden medlemsstat, når dette efternavn omfatter en adelig titel, som ikke er tilladt i den første medlemsstat i henhold til forfatningen.

Indledende bemærkninger om de anvendelige EU-retlige bestemmelser

37 Det skal indledningsvis konstateres, at sagsøgeren i hovedsagens situation henhører under EU-rettens materielle anvendelsesområde.

38 Selv om reglerne for personers efternavne og anvendelsen af adelstitler på EU-rettens nuværende udviklingstrin henhører under medlemsstaternes kompetence, skal medlemsstaterne imidlertid overholde EU-retten under udøvelsen af denne kompetence (jf. i denne retning dommen i sagen Grunkin og Paul, præmis 16).

39 Det er ubestridt, at sagsøgeren i hovedsagen er statsborger i en medlemsstat og i kraft af sit unionsborgerskab udøver sin ret til at færdes og opholde sig frit i en anden medlemsstat. Hun kan således med rette støtte sig på de friheder, der i artikel 21 TEUF er anerkendt for alle unionsborgere.

40 Det er i øvrigt blevet oplyst i retsmødet, at sagsøgeren i hovedsagen udøver en erhvervsmæssig aktivitet i Tyskland med levering af tjenesteydelser til aftagere i en eller flere andre medlemsstater. Hun kan således ligeledes i princippet påberåbe sig frihederne som anerkendt ved artikel 56 TEUF.

41 Det er ubestridt, at den forelæggende ret i denne sag ønsker Domstolens fortolkning af artikel 21 TEUF i forbindelse med dommen i sagen Grunkin og Paul, og den manglende anerkendelse i en medlemsstat af et efternavn, der er opnået i en anden medlemsstat, uafhængig af, om den pågældende person udøver erhvervsmæssig virksomhed eller ej. Det er i denne henseende bemærkelsesværdigt, at den forelæggende ret ikke anser det for nyttigt at oplyse, i hvilken egenskab sagsøgeren i hovedsagen opholder sig i Tyskland. Med sit spørgsmål ønsker retten nærmere bestemt oplyst, om forfatningsmæssige hensyn kan gøre det muligt for en medlemsstat ikke at anerkende alle dele af et efternavn, som en af dens statsborgere har fået i en anden medlemsstat, og ikke om det forhold, at et navn, der lovligt er erhvervet i en anden medlemsstat, nægtes anerkendt, udgør en hindring for den frie udveksling af tjenesteydelser som garanteret ved artikel 56 TEUF.

42 Det er således i lyset af artikel 21 TEUF, at myndighederne i en medlemsstats nægtelse af at anerkende alle dele af et efternavn, som en statsborger i denne medlemsstat har fået ved adoption i en anden medlemsstat, hvor hun er bosiddende, skal vurderes.

Om der foreligger en hindring for unionsborgernes frihed til at færdes og opholde sig

Indlæg for Domstolen

43 Sagsøgeren i hovedsagen har gjort gældende, at den manglende anerkendelse — i medfør af de østrigske bestemmelser om forbud mod adelige titler — af de adelige bestanddele af det navn, som lovligt er erhvervet i Tyskland, ved en endelig retsafgørelse, som således er bindende i den tyske retsorden, har til virkning, at i de

identitetsbeviser, som hun får udstedt i Østrig, er hendes navn skrevet på en anden måde end det navn, hun har ret til at bære i Tyskland. Det følger imidlertid af dommen i sagen Grunkin og Paul, at den omstændighed, at en medlemsstat ikke anerkender et navn, der er erhvervet i en anden medlemsstat, og den begrænsning, der kan følge af at bære forskellige navne i disse to medlemsstater, indebærer et indgreb i retten for enhver unionsborger til at færdes frit på grundlag af artikel 21, stk. 1, TEUF.

44 De regeringer, der har afgivet indlæg for Domstolen, er derimod af den opfattelse, at der ikke foreligger en hindring af sagsøgeren i hovedsagens ret til at færdes frit.

45 Ifølge den østrigske og den tyske regering adskiller situationen i hovedsagen sig for det første fra den situation, hvor en person, der har udøvet sin ret til at færdes og opholde sig frit på en anden medlemsstats område, forpligtes til i den medlemsstat, hvor vedkommende er statsborger, at bære et andet navn end det, der allerede er tildelt og registreret for vedkommende borger i den medlemsstat, hvor han eller hun er født og har bopæl, hvilket i dommen i sagen Grunkin og Paul blev fastslået udgjorde en hindring. Sagsøgeren i hovedsagen er østrigsk statsborger, der er født i Østrig, og hun kan kun bevise sin identitet på grundlag af dokumenter, der er udstedt af de østrigske myndigheder. Der er ikke foretaget nogen tilsvarende optagelse af sagsøgeren i hovedsagen i det tyske civilstandsregister, således at der ikke kan forekomme uoverensstemmelser med hensyn til den måde, hvorpå hendes efternavn er registreret i disse registre i Tyskland og i Østrig.

46 For det andet medfører den omstændighed, at en adelstitel i en medlemsstat ikke kan udgøre en integrerende del af efternavnet på grundlag af national ret, der finder anvendelse på navnets opbygning i denne stat, ikke nogen ulemper for en borger i en medlemsstat for så vidt angår retten til fri bevægelighed. Ingen af de ulemper, der blev fremhævet inden for rammerne af den sag, der lå til grund for dommen i sagen Grunkin og Paul, opstår i den foreliggende sag. Navnlig indebærer berigtigelsen af det

navn, der er indført i det østrigske civilstandsregister, ingen konkret risiko for tvivl om sagsøgeren i hovedsagens identitet.

47 Den østrigske regering har gjort gældende, at selv om adelstitlen »Fürst« og adelsmærket »von« slettes som følge af anvendelsen af østrigsk ret, bevares de væsentligste individualiserende elementer af efternavnet. Ifølge denne regering vil de tyske myndigheder nemlig altid være i stand til med sikkerhed at identificere og genkende sagsøgeren i hovedsagen, selv om hun i Tyskland til daglig anvender navnet Fürstin von Sayn-Wittgenstein, men fremlægger et identitetsbevis med navnet Sayn-Wittgenstein, så meget desto mere fordi der ikke findes nogen sproglige barrierer mellem Tyskland og Østrig.

48 Den tjekkiske regering har anført, at den manglende anerkendelse i en medlemsstat af en del af et navn, der er tilladt i en anden medlemsstat, på grundlag af bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede, ikke udgør en tilsidesættelse af artikel 21 TEUF. Titlers funktion adskiller sig nemlig væsentligt fra efternavnes funktion. Navnets funktion er at identificere bæreren heraf, mens titlen har til funktion at anerkende en vis social status for personen. Det henhører under enhver medlemsstats eksklusive kompetence at afgøre, om den ønsker at tilkende den ene eller den anden person en bestemt social status.

49 Den italienske regering har anført, at ingen af de ulemper, der blev nævnt i dommen i sagen Grunkin og Paul, som potentielle skadelige konsekvenser af de forskellige efternavne, der gives i forskellige medlemsstater, til den samme person, forekommer at foreligge i hovedsagen. Der er ikke tale om forskellige slægtsnavne, men snarere om, hvorvidt et supplement til efternavnet, en adelstitel, skal anvendes eller ej. Denne titel indikerer en bestemt social status og er forskellig fra slægtsnavnet, som er det eneste, der egentlig identificerer personen. Risikoen for tvivl om personens identitet eller

ægtheden af dokumenterne vedrørende denne person, afhængig af, om de nævner denne adelstitel, foreligger slet ikke.

50 Den slovakiske regering har anført, at det følger af de østrigske og tyske internationale privatretlige regler, at en persons navn er undergivet lovgivningen i den stat, hvor den pågældende er statsborger. Det følger af internationale overenskomster, som Forbundsrepublikken Tyskland er kontraherende part i, at fornavnet og efternavnet som udgangspunkt reguleres ved lovgivningen i den stat, hvor personen er statsborger, og at en kontraherende stat skal modsætte sig ændringer i efternavnene for statsborgere fra andre kontraherende stater, hvis der ikke også er tale om egne statsborgere.

51 Europa-Kommissionen har anført, at artikel 21 TEUF i princippet er til hinder for nægtelse af anerkendelse af de enkelte dele af et navn, der lovligt er erhvervet i en anden medlemsstat end den, hvor den pågældende er statsborger. Den omstændighed, at en unionsborger, der har gjort brug af sin ret til fri bevægelighed, ikke har ret til i sin oprindelsesmedlemsstat at bære det efternavn, som vedkommende lovligt har erhvervet ved adoption i en anden medlemsstat, er i princippet uforeneligt med den grundlæggende status for medlemsstaternes statsborgere, som unionsborgerskabet tillægger dem. Det er imidlertid ikke udelukket, at særlige grunde kan begrunde begrænsningen af personers frie bevægelighed i en sag som den, der foreligger i hovedsagen.

Domstolens svar

52 Det skal indledningsvis bemærkes, at en persons navn er den del af denne persons identitet og privatliv, som er beskyttet ved artikel 7 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, samt ved artikel 8 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Selv om

denne konventions artikel 8 ikke udtrykkeligt henviser til navne, berører en persons navn dog den pågældendes privatliv og familieliv, eftersom det udgør et middel til personlig identifikation og skaber en forbindelse til en familie (jf. bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom i sagen Burghartz mod Schweiz af 22.2.1994, serie A, nr. 280-B, s. 28, præmis 24, og i sagen Stjerna mod Finland af 25.11.1994, serie A, nr. 299-B, s. 60, præmis 37).

53 En national lovgivning, som stiller visse egne statsborgere ringere, blot fordi de har gjort brug af deres ret til frit at færdes og tage ophold i en anden medlemsstat, udgør en begrænsning af de friheder, som ifølge artikel 21, stk. 1, TEUF tilkommer enhver unionsborger (jf. bl.a. dommen i sagen Grunkin og Paul, præmis 21, samt dom af 4.12.2008, sag C-221/07, Zablocka-Weyhermüller, Sml. I, s. 9029, præmis 35, og af 23.4.1009, sag C-544/07, Rüffler, Sml. I, s. 3389, præmis 73).

54 Det følger af Domstolens praksis, at den omstændighed, at en person, der har udøvet sin ret til at færdes og opholde sig frit på en anden medlemsstats område, er forpligtet til at bære et andet navn i den medlemsstat, hvor han er statsborger, end det, han allerede har fået tildelt, og som er registeret i den medlemsstat, hvor han er født og bosiddende, kan hindre udøvelsen af den ret, som er fastsat i artikel 21 TEUF, til at færdes og opholde sig frit på andre medlemsstaters område (Grunkin og Pauldommen, præmis 21 og 22).

55 I dom af 2. oktober 2003, Garcia Avello (sag C-148/02, Sml. I, s. 11613), blev det fastslået, at lovgivningen i en medlemsstat, der tvang en person til at bære forskellige efternavne i forskellige medlemsstater, var uforenelig med artikel 12 EF og 17 EF. I denne sammenhæng fastslog Domstolen vedrørende børn med statsborgerskab i to medlemsstater, at en situation med forskellige efternavne for de berørte kan give anledning til alvorlige ulemper såvel erhvervsmæssigt som privat, bl.a. som følge af vanskeligheder, der er forbundet med i den medlemsstat, hvori disse børn er statsborgere, at være omfattet af retsvirkningerne af kvalifikationsbeviser eller dokumenter, der er udfærdiget i det navn, som er anerkendt i en anden medlemsstat, som de

ligeledes er statsborgere i. Den pågældende kan ligeledes støde på vanskeligheder ved udstedelsen af attester, certifikater og diplomer, hvor en divergens i forhold til vedkommendes efternavn klart kan fastslås. Dette forhold kan skabe tvivl om personens identitet, om de fremlagte dokumenters ægthed og om, hvorvidt de oplysninger, de indeholder, er korrekte (jf. i denne retning Garcia Avello-dommen, præmis 36).

56 Domstolen fastslog i præmis 24 i Grunkin og Paul-dommen, at sådanne alvorlige ulemper kan forekomme på tilsvarende måde, når barnet kun er statsborger i en enkelt medlemsstat, men denne medlemsstat nægter at anerkende det slægtsnavn, som barnet har erhvervet i fødsels- og bopælsstaten.

57 Den østrigske og den tyske regering har gjort gældende, at hovedsagen adskiller sig fra den situation, der lå til grund for Grunkin og Paul-dommen, derved, at denne sidstnævnte sag vedrørte nægtelse af anerkendelse i en medlemsstat af et navn i en form, der var lovligt registreret af tjenestegrene med ansvar for civilstand i en anden medlemsstat på grundlag af den kompetence, der var tillagt dem. Den situation, der lå til grund for nævnte sag, medførte, at i fødsels- og bopælsstaten var fastsættelsen af navnet knyttet til bopælsstedet, mens det i den stat, hvor vedkommende var statsborger, var knyttet til statsborgerskabet. Derimod er den materielle lovgivning, der finder anvendelse i hovedsagen, ifølge den østrigske og den tyske regering, både i henhold til de tyske og de østrigske lovvalgsregler, udelukkende østrigsk lovgivning.

58 Ifølge disse regeringer havde Kreisgericht Worbis hverken i henhold til tysk eller østrigsk ret kompetence til at fastlægge sagsøgerens efternavn på den måde, som den gjorde, eftersom det efternavn, som den udpegede, af to grunde — idet det indeholdt en tidligere adelstitel og adelsmærket »von«, og idet det anvendte en feminin form — er ulovlig i henhold til østrigsk ret. Til forskel fra den sag, der lå til grund for Grunkin

og Paul-dommen, har de forskellige nationale myndigheder ikke registreret forskellige slægtsnavne i civilstandsregistrene. Heraf følger, at den berigtigende registrering i Østrig ikke vedrører et efternavn, der er lovligt tildelt i en anden medlemsstat, men et navn, der er tildelt ved en fejl, først af Kreisgericht Worbis og dernæst af de østrigske civilstandsmyndigheder.

59 Flere regeringer, der har afgivet indlæg for Domstolen, har desuden anført, at sagsøgeren ikke vil blive udsat for ulempe som følge af berigtigelsen af hendes efternavn i det østrigske civilstandsregister. Dels vil hun ikke blive pålagt at anvende forskellige efternavne i forskellige medlemsstater, da den berigtigede registrering i de østrigske registre derefter under alle omstændigheder vil være bindende. Dels vil det centrale, identificerende element af hendes efternavn »Sayn-Wittgenstein« blive bevaret, således at der ikke vil opstå usikkerhed om hendes identitet, og kun den ikke-definerende tilføjelse »Fürstin von« vil blive fjernet.

60 I denne henseende skal det først fastslås, at ifølge oplysningerne i sagsakterne er sagsøgeren i hovedsagens navn kun optaget i et enkelt civilstandsregister, nemlig det østrigske, og kun de østrigske myndigheder kan udstede officielle dokumenter til hende, såsom pas eller nationalitetsbevis, således at en ændring af det registrerede navn ikke skaber nogen konflikt med de civilstandsregistre, der føres, eller sådanne officielle dokumenter, der udstedes, af en anden medlemsstat.

61 Det skal herefter bemærkes, at mange daglige handlinger på det offentlige og på det private område kræver bevis for identitet, der ofte føres ved fremvisning af et pas. Da sagsøgeren i hovedsagen kun er østrigsk statsborger, er det alene de østrigske myndigheder, der er kompetente til at udstede dette dokument.

62 Det er imidlertid i retsmødet blevet oplyst, at sagsøgeren i hovedsagen har fået udstedt et pas i navnet Fürstin von Sayn-Wittgenstein af de østrigske konsulære myndigheder i Tyskland i løbet af de 15 år, der er forløbet fra den første registrering af hendes efternavn som »Fürstin von Sayn-Wittgenstein« i Østrig og beslutningen om at berigtige det til »Sayn-Wittgenstein«. Ydermere fremgår det af de oplysninger, der er indeholdt i sagsakterne, at sagsøgeren i hovedsagen i Tyskland har fået udstedt et tysk kørekort og har registreret en forretningsvirksomhed i dette land i navnet Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein.

63 Således som generaladvokaten har anført i præmis 44 i forslaget til afgørelse, er det sandsynligt, at sagsøgeren i hovedsagen som udenlandsk statsborger, bosat i Tyskland, var forpligtet til registrering hos myndighederne og har været knyttet til de tyske sociale sikringsordninger for sygesikring og pension. Ud over sådanne officielle sagsmapper i hendes navn vil hun uden tvivl i de 15 år, der er forløbet mellem den første registrering af hendes efternavn som »Fürstin von Sayn-Wittgenstein« i Østrig og afgørelsen om at berigtige det til »Sayn-Wittgenstein«, have åbnet bankkonti og indgået løbende kontrakter, såsom forsikringspolicer i Tyskland. Hun har således boet i et betydeligt tidsrum i en medlemsstat under et bestemt navn, hvilket vil have efterladt mange spor af formel karakter, både i den offentlige og den private sfære.

64 Endelig hvad angår argumentet, hvorefter berigtigelsen af sagsøgeren i hovedsagens navn ikke medfører problemer med hensyn til beviset for hendes identitet, i det omfang det kun er adelstitlen »Fürstin von«, som ikke anerkendes, skal det forhold tages i betragtning, at efter tysk ret betragtes ordene »Fürstin von« ikke som en adelstitel, men som en bestanddel af det navn, der lovligt er erhvervet i bopælsstaten.

65 Følgelig er navnet Fürstin von Sayn-Wittgenstein i Tyskland et enkelt efternavn bestående af flere led. På samme måde som det var tilfældet i Grunkin og Paul-dommen,

hvor navnet Grunkin-Paul var forskelligt fra navnene Grunkin og Paul, er navnene i hovedsagen, Fürstin von Sayn-Wittgenstein og Sayn-Wittgenstein, ikke identiske.

66 Følgelig er det sandsynligt, at der vil opstå risiko for forveksling og ulemper som følge af en uoverensstemmelse mellem to navne for den samme person.

67 Således vil det for sagsøgeren i hovedsagen være en »alvorlig ulempe« som omhandlet i Grunkin og Paul-dommen at skulle ændre alle formelle spor af navnet Fürstin von Sayn-Wittgenstein, som er efterladt i den offentlige og i den private sfære, henset til, at hendes officielle identitetspapirer indtil nu har angivet hende med et andet navn. Selv om ændringen, når først den er gennemført, vil fjerne enhver fremtidig diskrepans, er det sandsynligt, at sagsøgeren i hovedsagen er i besiddelse af og vil blive anmodet om at fremlægge dokumenter, der er udstedt og udfærdiget før ændringen, som vil vise et andet efternavn end det, der vil fremgå af hendes nye identitetspapirer.

68 Følgelig vil sagsøgeren i hovedsagen, hver gang hun med et pas i navnet Sayn-Wittgenstein skal føre bevis for sin identitet eller sit slægtsnavn i Tyskland, som er hendes bopælsstat, risikere at skulle imødegå mistanke om svigagtige oplysninger som følge af forskellen mellem navnet, som berigtiget, der fremgår af hendes østrigske identitetspapirer, og det navn, som hun har brugt i 15 år i sit daglige liv, som har været anerkendt i Østrig indtil den omhandlede berigtigelse og er angivet i de dokumenter, der er udstedt til hende i Tyskland, herunder i hendes kørekort.

69 Domstolen har allerede fastslået, at hver gang det navn, der anvendes i en konkret situation, ikke svarer til det navn, der står i det dokument, der fremvises som bevis for en persons identitet, eller når det navn, der er anført i to dokumenter, der fremvises samtidig, ikke er det samme, kan en sådan divergens vedrørende efternavnet

indebære, at der opstår tvivl om personens identitet og om de fremlagte dokumenters ægthed eller rigtigheden af de deri indeholdte oplysninger (Grunkin og Paul-dommen, præmis 28).

70 Selv om denne risiko ikke er lige så alvorlig som de alvorlige ulemper, som kan opstå for et barn som omhandlet i Grunkin og Paul-dommen, er den konkrete risiko for, under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, at skulle fjerne den tvivl med hensyn til sin identitet, der skyldes de forskellige navne, en omstændighed, der kan hindre udøvelsen af den ret, der er fastsat i artikel 21 TEUF.

71 Følgelig er myndighederne i en medlemsstats nægtelse af at anerkende alle dele af et efternavn for en statsborger i denne stat, således som det er blevet fastsat i en anden medlemsstat, hvor den pågældende er bosiddende, og som det i 15 år har været registreret i civilstandsregistret i den førstnævnte medlemsstat, en hindring for de friheder, der i henhold til artikel 21 TEUF gælder for alle unionsborgere.

Om der foreligger en begrundelse for hindringen af unionsborgeres frihed til at færdes og opholde sig

Indlæg for Domstolen

72 Ifølge sagsøgeren i hovedsagen forudsætter påberåbelsen af hensynet til den offentlige orden altid, at der er en tilstrækkelig tilknytning til den pågældende medlemsstat. I sagsøgeren i hovedsagens tilfælde er der ikke en sådan tilstrækkelig tilknytning, eftersom hun siden sin adoption har været bosiddende i Tyskland.

73 Den østrigske, den tjekkiske, den italienske, den litauiske og den slovakiske regering har gjort gældende, at såfremt Domstolen fastslår, at en nægtelse på grundlag af loven om afskaffelse af adelen af at anerkende visse dele af et efternavn udgør en hindring for unionsborgerens ret til frit at færdes, er en sådan hindring begrundet i objektive hensyn og er forholdsmæssig i forhold til det forfulgte mål.

74 Den østrigske regering har navnlig gjort gældende, at de bestemmelser, der er genstand for hovedsagen, har til formål at bevare Republikken Østrigs forfatningsmæssige identitet. Loven om afskaffelse af adelen er, selv om den ikke er et element i det republikanske princip, som er det ledende princip i forbundsforfatningen, en grundlæggende beslutning om en formel lighed for loven for alle borgere, idet ingen østrigsk borger skal udskilles på grundlag af en tilføjelse til navnet af adelstitler, titler og rang, hvis eneste funktion er at udmærke bæreren, og som ikke har nogen forbindelse med dennes erhverv eller uddannelse.

75 For den østrigske regering er eventuelle hindringer for retten til frit at færdes, som følger for de østrigske borgere af anvendelsen af de bestemmelser, der er genstand for hovedsagen, således begrundet i lyset af Republikken Østrigs historie og grundlæggende værdier. Disse bestemmelser begrænser endvidere ikke udøvelsen af den frie bevægelighed ud over hvad der er nødvendigt for at nå det nævnte mål.

76 Den østrigske regering har ligeledes gjort gældende, at det ville indebære en indgriben i den offentlige orden i Østrig, hvis sagsøgeren i hovedsagens navn, der svarer til adoptantens efternavn i feminin form, der blev fastsat i Tyskland ved kendelse fra Kreisgericht Worbis den 24. januar 1992, skulle anerkendes. En sådan anerkendelse ville være uforenelig med de grundlæggende værdier i den østrigske retsorden, navnlig med lighedsprincippet, der er indskrevet i artikel 7 i forbundsforfatningen og iværksat gennem loven om afskaffelse af adelen.

77 Den tjekkiske regering har gjort gældende, at selv om det følger af Domstolens praksis, at forskellene i medlemsstaternes lovgivninger om personnavne kan føre til en tilsidesættelse af EUF-traktaten, bør det ikke være tilfældet i to situationer, nemlig når navnet som en bestanddel omfatter en adelstitel, som den pågældende person ikke må bære i den medlemsstat, hvor den pågældende er statsborger, og når navnet omfatter en betegnelse, som vil være i strid med den offentlige orden i en anden medlemsstat.

78 Den italienske og den slovakiske regering har anført, at hvis det fastslås, at der foreligger en begrænsning af personers frie bevægelighed, modsvarer den et legitimt hensyn, som består i respekten for en forfatningsnorm, som udtrykker et princip om den offentlige orden, som har en grundlæggende værdi i det republikanske system. Den omstændighed, at et slægtsnavn ikke kan registreres, hvis de adelige bestanddele ikke er fjernet herfra, hviler på objektive hensyn og er forholdsmæssig i forhold til formålet, idet det er den eneste foranstaltning, der gør det muligt at sikre opnåelsen af dette formål.

79 I samme retning har den litauiske regering anført, at når det er nødvendigt at beskytte de grundlæggende forfatningsmæssige værdier i staten, såsom bl.a. det nationale sprog for så vidt angår Republikken Litauen, eller de værdier, der er grundlæggende for retsordenen eller strukturen i en stat, som det er tilfældet for Republikken Østrig, skal den pågældende medlemsstat selv kunne træffe den mest egnede afgørelse om en persons efternavn og i visse tilfælde berigtige det navn, der er tildelt i en anden medlemsstat.

80 Kommissionen har gjort gældende, at navnet Fürstin von Sayn-Wittgenstein er lovligt erhvervet i Tyskland, selv om det er sket ved en fejl. Ydermere er dette navn allerede anerkendt af de østrigske myndigheder, også selv om dette skyldes en fejl. Når det er sagt, skal der tages hensyn til, at loven om afskaffelse af adelen, i den østrigske forfatningshistorie, er et element i den nationale identitet. For at afgøre, om det formål, der forfølges med denne lov, kan begrunde en begrænsning af personers frie bevægelighed i en sag som den, der foreligger i hovedsagen, skal der foretages en afvejning mellem på den ene side den forfatningsmæssige interesse i at fjerne de adelige

bestanddele af sagsøgeren i hovedsagens navn, og på den anden side interessen i at bevare dette navn, som har været registreret i det østrigske civilstandsregister i 15 år.

Domstolens svar

81 Det følger af fast retspraksis, at en hindring for personernes frie bevægelighed kun er berettiget, såfremt den er begrundet i objektive almene hensyn og står i rimeligt forhold til det formål, der lovligt tilstræbes med den nationale lovgivning (jf. dom af 18.7.2006, sag C-406/04, De Cuyper, Sml. I, s. 6947, præmis 40, og af 11.9.2007, sag C-76/05, Schwarz og Gootjes-Schwarz, Sml. I, s. 6849, præmis 94, Grunkin og Pauldommen, præmis 29, og Rüffler-dommen, præmis 74).

82 Ifølge den forelæggende ret og de regeringer, der har afgivet indlæg for Domstolen, kan der henvises til et objektivt hensyn som begrundelse i hovedsagen, som knytter sig til loven om afskaffelse af adelen, som har forfatningsrang, og som på dette område gennemfører ligstillingsprincippet, og til Verfassungsgerichtshofs praksis fra 2003.

83 I denne henseende skal det anerkendes, at inden for rammerne af den østrigske forfatningshistorie kan loven om afskaffelse af adelen, som et element i den nationale identitet, tages i betragtning ved afvejningen af de berettigede interesser over for retten til personers frie bevægelighed, der er anerkendt ved EU-retten.

84 Den begrundelse, der er gjort gældende af den østrigske regering med henvisning til den østrigske forfatningssituation, skal fortolkes som en påberåbelse af hensynet til den offentlige orden.

85 Objektive hensyn vedrørende den offentlige orden kan begrunde en nægtelse i en medlemsstat af at anerkende et efternavn for en af dens statsborgere, således som det er blevet tildelt i en anden medlemsstat (jf. i denne retning Grunkin og Paul-dommen, præmis 38).

86 Domstolen har gentagne gange fastslået, at begrebet den offentlige orden som begrundelse for en fravigelse af en grundlæggende frihed skal fortolkes strengt, således at dets rækkevidde ikke ensidigt kan fastlægges af den enkelte medlemsstat uden EU-institutionernes kontrol (jf. dom af 14.10.2004, sag C-36/02, Omega, Sml. I, s. 9609, præmis 30, og af 10.7.2008, sag C-33/07, Jipa, Sml. I, s. 5157, præmis 23). Heraf følger, at den offentlige orden kun kan påberåbes, når der foreligger en virkelig og tilstrækkelig alvorlig trussel mod et grundlæggende samfundshensyn (jf. Omega-dommen, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).

87 Det forholder sig ikke desto mindre således, at de særlige omstændigheder, der kan berettige påberåbelsen af begrebet den offentlige orden, kan være forskellige fra medlemsstat til medlemsstat og fra periode til periode. Der må derfor i så henseende indrømmes de kompetente nationale myndigheder et skøn inden for de rammer, som er afstukket ved traktaten (jf. Omega-dommen, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).

88 Inden for rammerne af hovedsagen har den østrigske regering anført, at loven om afskaffelse af adelen udgør gennemførelsen af det mere generelle princip om lighed for loven for alle østrigske borgere.

89 Unionens retsorden har utvivlsomt som mål at sikre iagttagelsen af lighedsprincippet som et generelt retsprincip. Dette princip er ligeledes udtrykt i artikel 20 i chartret om grundlæggende rettigheder. Der er således ingen tvivl om, at formålet om at respektere dette princip er foreneligt med EU-retten.

90 Restriktive foranstaltninger for en grundlæggende frihed kan kun begrundes i hensynet til den offentlige orden, hvis de er nødvendige for at beskytte de interesser, som de skal sikre, og kun såfremt disse mål ikke kan nås ved mindre indgribende foranstaltninger (jf. Omega-dommen, præmis 36, og Jipa-dommen, præmis 29).

91 Domstolen har allerede i denne henseende fastslået, at det ikke er nødvendigt, at den restriktive foranstaltning, der er truffet af en medlemsstats myndigheder, svarer til en opfattelse, der er fælles for samtlige medlemsstater med hensyn til de nærmere bestemmelser for beskyttelse af den pågældende grundlæggende rettighed eller legitime interesse, og at det derimod ikke, blot fordi en medlemsstat har valgt en beskyttelsesordning, der er forskellig fra den, en anden medlemsstat har indført, er udelukket, at de herom fastsatte bestemmelser er nødvendige og forholdsmæssige (Omega-dommen, præmis 37 og 38).

92 Det skal ligeledes bemærkes, at Unionen i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, TEU respekterer medlemsstaternes nationale identitet, som statens form af republik ligeledes er en del af.

93 I det foreliggende tilfælde skal det bemærkes, at det ikke forekommer at være uforholdsmæssigt, at en medlemsstat forsøger at opnå formålet om at beskytte lighedsprincippet ved at forbyde enhver erhvervelse, besiddelse eller anvendelse for sine statsborgere af adelige titler og adelsmærker, der kan give det indtryk, at bæreren af navnet er indehaver af en sådan rang. Ved at nægte at anerkende adelsmærkebestanddelene i et navn såsom sagsøgeren i hovedsagens navn, forekommer de kompetente østrigske myndigheder ikke at gå videre end nødvendigt for at sikre opnåelsen af det grundlæggende forfatningsformål, som de forfølger.

94 Under disse betingelser kan myndighederne i en medlemsstats nægtelse af at anerkende alle dele af et efternavn for en statsborger i denne stat, således som det er blevet fastsat i en anden medlemsstat, hvor denne statsborger er bosiddende, i forbindelse med, at vedkommende i en voksen alder blev adopteret af en statsborger i denne anden medlemsstat, når dette efternavn omfatter en adelig titel, som ikke er tilladt i den første medlemsstat i henhold til forfatningen, ikke anses for en foranstaltning, der griber ubegrundet ind i unionsborgerens ret til at færdes og opholde sig frit.

95 Det forelagte spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 21 TEUF skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at myndighederne i en medlemsstat, under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, nægter at anerkende alle dele af et efternavn for en statsborger i denne stat, således som dette navn er blevet fastsat i en anden medlemsstat, hvor denne statsborger er bosiddende, i forbindelse med, at vedkommende i en voksen alder blev adopteret af en statsborger i denne anden medlemsstat, når efternavnet omfatter en adelig titel, som ikke er tilladt i den første medlemsstat i henhold til forfatningen, når de foranstaltninger, der er truffet af disse myndigheder i denne sammenhæng, er begrundet i hensyn vedrørende den offentlige orden, dvs. at de er nødvendige for beskyttelsen af de interesser, som de har til formål at garantere, og står i rimeligt forhold til det formål, der lovligt tilstræbes.

Sagens omkostninger

96 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 21 TEUF skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at myndighederne i en medlemsstat under omstændigheder som dem, der foreligger i hovedsagen, nægter at anerkende alle dele af et efternavn for en statsborger i denne stat, således som dette navn er blevet fastsat i en anden medlemsstat, hvor denne statsborger er bosiddende, i forbindelse med, at vedkommende i en voksen alder blev adopteret af en statsborger i denne anden medlemsstat, når efternavnet omfatter en adelig titel, som ikke er tilladt i den første medlemsstat i henhold til forfatningen, når de foranstaltninger, der er truffet af disse myndigheder i denne sammenhæng, er begrundet i hensyn vedrørende den offentlige orden, dvs. at de er nødvendige for beskyttelsen af de interesser, som de har til formål at garantere, og står i rimeligt forhold til det formål, der lovligt tilstræbes.

Underskrifter